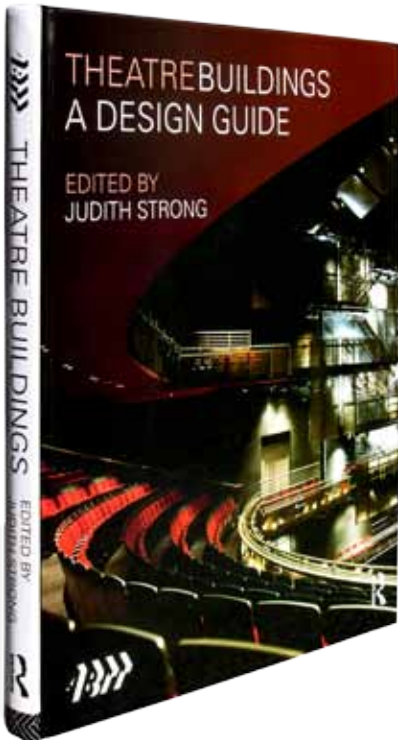

'Dit staat als een huis'

- ❖ Theatre buildings. A Design Guide
- ❖ Judith Strong (ed.)
- ❖ Routledge, 2010
- ❖ ISBN 978 0 415 54894 6

Het boek *Theatre Buildings. A Design Guide* heeft een lange voorgeschiedenis. Elf eindredacteurs ('section editors'), bijgestaan door zo'n vijftig experts ('contributors') bouwen in dit boek voort op een fundament dat in 1972 werd gelegd. Het resultaat is een boek dat staat als een huis. Het standaardwerk over theaterbouw dat in 1972 werd gepubliceerd door de Association of British Theatre Technicians heette *Theatre Planning*. In de ruim twintig jaar sinds de laatste druk van dit boek is er veel veranderd in de technologie en wetgeving rond theaterbouw. Denk aan de toegankelijkheid voor mindervaliden, milieu-eisen, digitale technieken en de automatisering van de theatermachinerie. In dit boek staan echter niet de apparatuur en de techniek

centraal, maar 'the space and the pathways of interconnectivity required for both front and rear of house.'

Secties

In negen secties worden alle aspecten van de bouw van een theater behandeld. De eerste sectie *Preliminary Planning* gaat over het plannen van en de eerste stappen naar een nieuw theater. In de tweede sectie *Broad Principles* wordt als eerste de locatie van het te bouwen theater behandeld. Vervolgens komen de verschillende componenten van een theater (Auditorium and Stage, Auditorium Acoustics, Front of house, Backstage et cetera) aan de orde. Veel onderwerpen in deze tweede sectie worden verderop nader uitgewerkt. Zo lezen we in *Broad Principles* hoe de eisen die aan de akoestiek gesteld worden bepalend zijn voor aard en karakter van het hele gebouw. Een concertzaal voor niet-versterkte, klassieke muziek moet natuurlijk een hoger volume per stoel hebben dan een toneelzaal. 'Establishing the approximate volume (e.g. height) of an auditorium, relative to its use, is critical at the initial planning stage, as it will have a significant impact on the overall massing of the building and on its cost.' In de sectie over Auditorium Design komt dat onderwerp uitgebreid terug. 'As the engine room that drives the theatre machine – it has to be right.' In een notendop wordt in de introductie van deze vierde sectie uiteengezet dat maatschappelijke en artistieke ontwikkelingen vanaf de tweede helft van de twintigste eeuw om een democratischer en meer egalitair zaalontwerp vroegen. Deze veranderingen van het zaalontwerp kunnen worden gezien als één permanente zoektocht met als doel: breken met de beperkingen van het klassieke lijsttoneel ('proscenium format'). En als één poging om te breken

met de scheiding van de wereld van de acteur enerzijds en die van het publiek anderzijds.

Sociale bezigheid

Verder komen in deze sectie de bekendste zaaltypen aan de orde, elk met hun voor- en nadelen voor de uitvoerenden en het publiek. Waar relevant wordt een korte historische schets gegeven van het betreffende zaalttype. Ook het aantal stoelen per rij, de zichtlijnen, de akoestiek, licht en geluid, ventilatie, luchtbehandeling, de orkestbak, de afwerking van het interieur, dat alles wordt besproken. Haast terloops wordt dan, bijvoorbeeld als het over de zichtlijnen gaat, weer aangeknoopt bij de maatschappelijke veranderingen die in de introductie van deze sectie aan de orde kwamen. Toneelbezoek, zo wordt uitgelegd, was van de zeventiende tot en met de negentiende eeuw vooral ook een sociale bezigheid. Men ging naar het theater om toneel te zien, maar zeker ook om gezien te worden. De zijbalkons waren daarvoor bij uitstek geschikt. Van wat zich op het toneel afspeelde zag je vanaf de zijbalkons weinig, maar des te beter was je zelf zichtbaar voor het overige publiek. De sociale status van het toneelbezoek zat dus al ingebakken in het ontwerp van het gebouw. Dergelijke wisselwerkingen tussen maatschappelijke, artistieke en technische ontwikkelingen enerzijds en de vorm van de theatergebouwen anderzijds, maakt dit boek prachtig zichtbaar. Enige technische uitleg wordt niet geschuwd, maar het boek kiest ondubbelzinnig voor een breed perspectief en gaat niet al te diep op de techniek in. Dat maakt dit driehonderd pagina's tellende boek, behalve tot een uitstekend studieboek, ook tot een fascinerende kijk achter de schermen van alle theaters. ◀